

REIDAR HARKJERR

Gi meg et fast punkt – samt kart og kompass

Vi hadde gått på østsiden av Blåhø og sto nå øverst i skaret ved det lille vannet som sender en bekk ned i Blåtjern. Vi hadde tenkt oss videre nedover Slettådalen, og hadde i utsikt en bedre middag på Trollheimshytta en gang i kveldingen. Men så kom skodda, og dermed var det ikke lenger utsikt til noe som helst.

Det lille vannet var imidlertid et fast punkt. Derfor tok vi kompasskurs derfra, og havnet straks ute på en stor snøbre. Da den ikke var lenger, satte vi oss på en stein og fant ut at hvis det hadde vært klarvær, ville vi nå ha hatt en praktfull utsikt til Svarthamma- ren og i alle fall til ett av Svartvannene.

Så *ble* det klarvær, og vi så det vi trodde vi skulle se. Det er imidlertid det rare med oss mennesker at vel kan vi i slike stunder glede oss over utsikten, men vi gleder oss enda mer over at vi fikk rett — at vi hadde hatt suksess i dette vårt enkle foretagende, som besto i å ta oss fram gjennom skoddeheimen med kart og kompass.

— — —
Denne lille innledning skal så gi anledning til å legge inn et godt ord for orienteringsidretten — ikke fordi den på en måte hjalp oss over breen der oppe i Blåhø-traktene, men fordi den fortjener det helt av seg selv.

Først skal da meddeles at den som skriver disse linjer ikke er, og aldri har vært toppidrettsmann, enten det nå gjelder orientering eller andre disipliner. Du vil således lete forgjeves etter hans navn så vel i premielister som i idrettsbiografier forøvrig. Skulle du da forundre

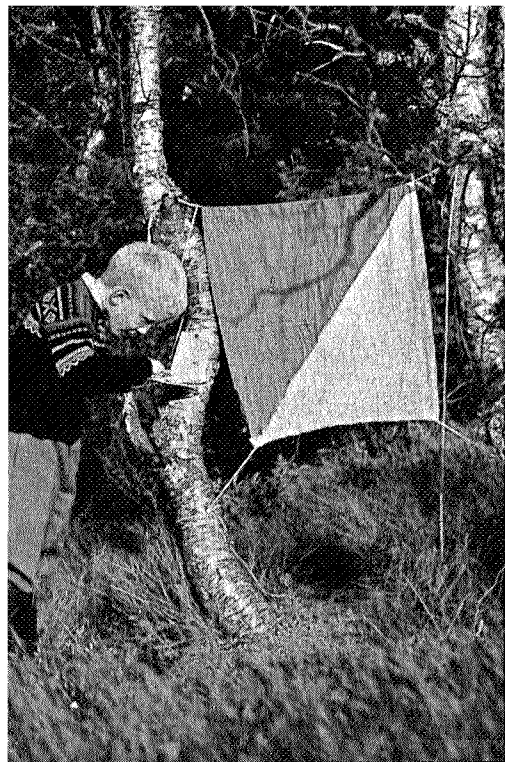

Mål i sikte! Vi befinner oss i Skjelstadmark. Skarpsynte lesere vil på bildet kjenne igjen H. K. H. Kronprins Harald, T.T.s tidligere formann, Reidar Jørgensen, og løypeinspektør Helge Foss

Foto: Forfatteren

deg over at et så opplagt idrettslig null skriver om denne idrettsgren, skal det straks opplyses at du dermed er like ved poenget. Orienteringsidretten er nemlig ikke bare for de fremrakende. Den er like meget en idrett for dem som av en eller annen grunn aldri nådde ut over begynner-stadiet. Den er en idrett som vel mer enn noen annen lever opp til det stolte olympiske ord: Det viktigste er å delta.

Dette betyr imidlertid på ingen måte at orienteringsidretten ikke er en krevende idrett. Du kan selv tenke deg hvilke krav som stilles til den som skal løpe et par mil over høstbløte myrer i tungt terreng.

Gi meg et fast punkt
Foto: Forfatteren

Og det er ikke nok bare å løpe. Man kan ikke nøye seg med å følge oppmerkede stier; man må selv velge sin vei. Som sine hjelpere har orienteringsløperen kartet og kompasset, og sin erfaring når det gjelder å forstå naturen. Med denne ballast er det han gir seg i kast med å lete etter skogvokste myrer og nedlagte setervoller.

Hva er det som gjør at vi dras mot orienteringsidretten?

Det er selvsagt mange ting. Det er blant annet det samme som drar oss mot andre idretter: Gleden over å være i form, tilfredsstillelsen over å kunne yte noe, utbyttet av å være sammen med idrettskamerater. Men i tillegg til dette kommer spesielle forhold ved orienteringsidretten; forhold som

ikke minst tiltaler oss som ikke er virkelige idrettsmenn, men som bare slenger med fordi vi synes det er morsomt.

Danskene pleier å si «tab og vind med samme sind» — og det er en rettesnor alle burde følge. Men det *kan* jo tenkes at smilet blir litt påklistret etter hvert, hvis man gjør det til vane å komme i mål en halv runde etter sine konkurrenter. Publikums oppmuntrende heing kan da bli noe tungtfordøyelig.

Orienteringsidretten er ingen publikumssport hvis man med dette tenker på de tettbefolkede tribuner som vanligvis omgir andre idrettsutøvere. Hvis vi ønsker det, kan vi derfor delta ganske usjenert. Her kan vi alle være like. Enten det er Lystad eller Krogstad eller f. eks. nedskriveren av disse linjer, så ser vi omtrent like sakkyndige ut før vi starter. Og hva mer er — vi skiller oss ikke stort fra hverandre etter at vi er kommet i mål heller. Det er bare *mellom* disse ytterpunkter — altså under selve løpet — at vi er

Hvilken kurs skal en bestemme seg for?

Foto: Forfatteren

ulike. Denne forskjellen er selvsagt ikke uvesentlig, rent idrettslig sett. Men likheten skal man heller ikke se bort fra: Vi har alle vært i kontakt med naturen, og ved dette styrket vår kropp og vår sjel.

En orienteringsløper kan ikke telle de tapte slag; det blir så rent for mange av dem. Han må igjen og igjen lære at naturen kan være lunefull. Derfor hender det nok når man har gått en liten evighet og lett etter en post, og så omsider er kommet fram til mål,

at både orienteringssko og utstyr forøvrig bys fram til spottpris. For dette var ens siste løp. Nå trekker man seg slagen og knust tilbake.

Men det er enklere enn som så. Når avisene på ny kommer med sin beskjedne notis om dagens orienteringsløp, må selv den som nett-opp har oppgitt sin karriere kikke etter så vidt også denne gang. Frammøte, står det — og så tenker man at Kobberdammen en slik torsdags kveld i august, det er det fineste som finnes. Så fram med skoene og den gamle skjorta, og så avgårde igjen; til et nytt nederlag og en ny oppgivelse, kanskje, eller kanskje finner man rundt løypa og kommer inn før arrangørene er gått hjem. Og så tenker man at i dag gikk det godt. Man kan ikke vente mer. Man må være fornøyd.

Forøvrig kan man løpe fort eller lunte sakte; herlig idrett er det i alle tilfelle. Skremmer man opp storfugl og hare eller kanskje til og med elg, så har man riktig nok grunn til å tro at man er relativt alene menneske i disse trakter, og at den vei man følger således knapt er den som fører fortest til målet, men allikevel? Kan man i alle fall unngå å legge merke til hvilket praktfullt stadion man befinner seg i? Rustrøde myrer — tette, mørke skoger. Myke mosegrodde stier — blinkende tjern. Dette er en idrett for diktere!

Dessuten er det en idrett for mennesket av i dag. Tenk på hvorledes vi strever og maser dag ut og dag inn; på arbeidsplassen og på vår vei til eller fra denne, i butikker, i busser, over alt. Vi er stadig i vilt slagsmål med vår egen levestandard. Man kan bli slitt og uharmonisk av mindre.

Mennesket av i dag er i ferd med å miste sin kontakt med naturen, og da mister det samtidig kontakten med seg selv. Vi overveldes av sivilisasjon, av teknikk, av underverker. Det er mange år nå siden Theodor Caspari fremsatte sin dystre spådom:

*Det kommer en dag da den syke kultur
vil fylle all verden med vånde,
en dag da maskinenes dunster og dur
vil kvele og døyve din ånde.*

Dette skrev Caspari i en tid da verden var omtrent like hektisk og sydende som en søndagsformiddag i en norsk fjellbygd. Men i dag,

Detalj av orienteringsstadion

Foto: Forfatteren

da er Casparis spådom gått i oppfyllelse. Ja, mer enn det — den er overtruffet.

Hva mennesket da skal gjøre har Caspari selv gitt anvisning på. Redningen ligger etter hans mening i disse linjer:

*Den dag vil du hilse det lukkede land
og signe de fredede flyer,
med rykende storm over ensomme vann
og sol gjennom drivende skyer.*

Så enkelt er det i grunnen.

Det er nok så at utfarten i dag er større enn kanskje noen gang før, men er den sunnere, gir den mer helsebot? «Vi er slike friluftsmennesker, min mann og jeg; vi kjører 40 mil hver eneste søndag.» Javel — men vi må se å komme oss *utenfor* alfarveien.

Det kan sant nok være litt av et tiltak, men i den anledning skal De få et godt råd. Bli med i orienteringsløp! De kan løpe eller gå etter behag. Ja, De kan godt la være begge deler. De kan sitte post, eller være med på annen måte, f. eks. som mor eller far til en eller flere av Deres håpefulle. Det er i det hele tatt ingen grenser.

Da vil De «hilse det lukkede land og signe de fredede flyer», og blir De først sjarmert av de rød-hvite flaggene, vil De igjen og igjen vende tilbake.

HERMAN HOLTHE

Morgen —

*Havblå skumring,
det er noe underveis
som våkner.*

*Susende vind,
ør av glede,
stryker duggvåte kinn.*

*Høytid. Stillhet.
Solen speiler sine øyne
i morgendøpte sinn.*

*Solens barn drikker
av jordens friske skål.
Morgen*